

Bogo Pregelj:

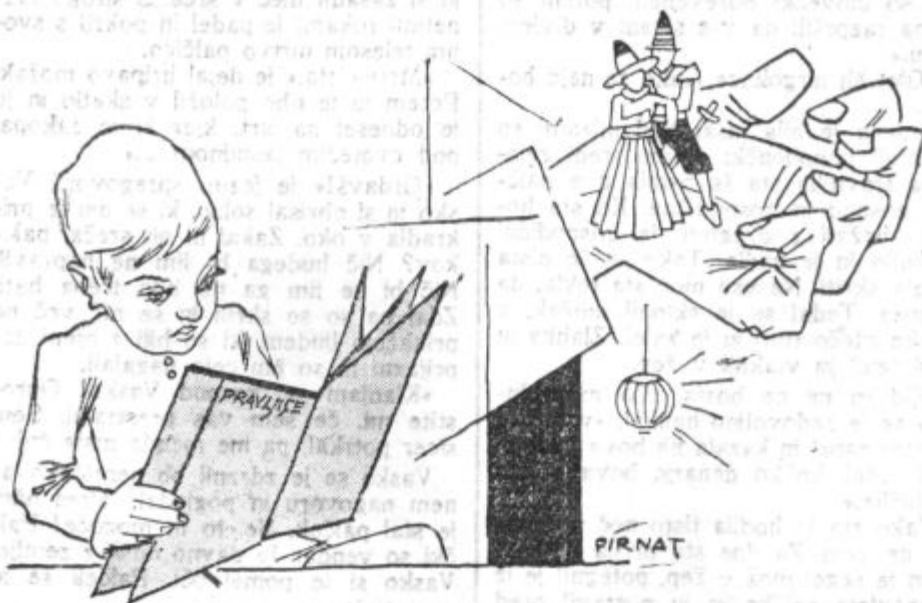
Vasko in palčki

I. Prvo poglavje nam pove, kdo je Vasko, pa še o Diku kaj.

Poznate Vaska? V drugi razred hodi. Zlate lase ima in zelo rad bere. Saj ne rečem, da ni priden v šoli, pa bilo bi lahko boljše. Če bi ne bilo knjig! Naj bo vreme še tako lepo, Vasko bo sedel v kotu in se ne bo zmenil zanj. Prelepe

sta zašla. V gozdu sta tavalala sem in tja. Zadevala sta se v debela, da sta bila njuna nosa vsa krvava. Spodtikala sta se nad koreninami in robidovje ju je božalo s svojim trnjem. Vsa veselost ju je minila, ko sta iskala v črni noči poti iz temnega gozda.

»Ne prideva na plano do dne,« je de-

so knjige. In potem so njegove oči vse rdeče in skeleče. Mama pa je huda:

»Ves dan čepiš v sobi in samo bereš. Na vrt pojdi; ko je tako lepo!«

Vasko prikima razstreseno: »Že grem mama,« Pa že pozabi in spet bere naprej:

»... In še to zgodbo vedo ljudje o palčkih:

Nekdaj sta se vračala dva možakarja z veselice domov. Malo vinjena sta bila, pa sta vriskala. Na pot seveda nista gledala, čeprav je bila temna noč. In

jal prvi »tu se bom vlegel in bom počakal zore.«

Tovariš mu je odgovarjal: »Še malo potrpi, morda bova prišla do kake hiše in bova tam prosila prenočišča.«

»Nikamor več ne pojdem,« se je branil prvi, »moj nos je že cela kumara in lica mi je razgreblo trnje, kakor da bi se tepel v mačkami.«

»Mishiš, da je moj nos kaj lepši?« se je jezil drugi. »Če bova tu ležala, naju bodo vse kosti bolele, pa še zoblo naju bo.«

»Kar pojdi naprej, če si ti da.« se je ujedal prvi in se vsedel v rogovljo, nad katero se je ravno spodtaknil. »Him, trdo je pa tukaj res.« je pritrđil in se premaknil. Tedaj je zagledal v dalji drobne lučke. Poskočil je:

»Tam je luči! K ljudem bova prišla!«

Najprej sta hitela h kraju, kjer je migotala svetloba. Že sta čula drobne klice, pritajena godba je vabila na ples. Velik grm jima je zakril luči. Kar skozenj sta si vlomastila pot. Bala sta se namreč, da ne bi zgrešila smeri, če bi se mu izognila.

Onstran grma je bila zelena jasa, porastla z nizko kot žamet mehko travo. In na jasi so bile postavljene mize. Nad njimi so se zibali pisani lampijončki. Ob mizah je sedelo vse polno drobcenih gospodov in gospodičen. Še drugi pa so plesali ob zvokih godbe.

Možakar se je debelo zasmel: »Ho, ho, kakšna čudna družčina pa je to!«

Ostro je odtrgala godba, za trenutek so človečki odreveneli, potem so se pa razpršili na vse strani v divjem begu.

»Glej jih mrgolince, kako se naju boje.«

Prazna je bila jasa. Nad mizami so migotali lampijončki. Samo sredi zelene travnika sta še ostala dva palčka: gospod in gospodična. Ko sta hotela zbežati z drugimi, je gospodični zdrsnilo in je padla. Tako se še nista mogla skriti. Na vso moč sta tekla, da bi ušla. Tedaj se je sklonil možak, v široko rdečo ruto ju je zajel. Zlahka ju je dvignil in vtaknil v žep.

»Od tu mi ne bosta ušla mravljinca.« se je zadovoljno hahljal. »v kletko ju bom zaprl in kazala jih bova ljudem. Boš videl, koliko denarja bova s tem zaslužila.«

Kako sta še hodila tisto noč po gozdu, ne vem. Za dne sta prišla domov. Tam je segel mož v žep, potegnil je iz žepa ujeta palčka in ju postavil pred se na mizo. Vsa trda sta stala, nič se nista ganila, oči sta imela široko odprte od strahu. Mož je približal svoj obraz skoro do mize.

»Kako lepi obleki imata.« Prijel je gospodično. Tedaj se je zganil gospodek. Iz nožnice je potegnil meč in sunil z njim moža v prst.

»Aua.« je zavpil možakar, ko ga je meč drobno zboldel kakor igla. »Ta hudir pa zbada! Mishiš, da se ne smem dotakniti tvoje gospodične?« Z dvema prstoma je prijel previdno palčka in ga postavil v mizni predal.

»Tukaj boš, da mi ne boš nagajal.« je zamomjal, potem pa je spet prijel gospodično, ki se ni ves čas nič ganila. Dvignil jo je do obraza in jo ogledaval. Zatem pa se je grdo zasmel in jo začel s trdimi okornimi rokami slačiti. Gospodična se ni ganila. Kakor mrtev lesen kipec je ležala pred njim. V njenih široko odprtih očeh pa je molčal silen strah.

Možak ji je slekel zlato obleko in jo postavil v mizni predal:

»Bomo videli, kaj bosta naredila.« Znova se je zasmel.

Kakor bel, slonokoščen kipec je stala gospodična pred gospodom, ki si je odgrnil plašč in ga ji ponudil. Gospodična se ni ganila. Iznenada je vsa rdeče zagorela in padla zviška na tla. Trenutek jo je palček nemo gledal, potem se je sklonil in pobral svoj meč, ki ga je bil preje spustil, nekaj grozečega zakričal v zabuhli, smrdeči možakarjev obraz, ki se je sklanjal nad miznico, in si zasadi meč v srce. S široko razpetimi rokami je padel in pokril s svojim telesom mrtvo palčko.

»Mrtva sta.« je dejal hripavo možak. Potem ju je tiho položil v škatlo in ju je odnesel na vrt, kjer ju je zakopal pod cvetečim jasminom...

»Grdavši!« je jezno spregovoril Vasko in si obrisal solzo, ki se mu je prikradla v oko. Zakaj ni on srečal palčkov? Nič hudega bi jim ne napravil. Nič bi se jim ga ne bilo treba bati. Zdaj pa so se skrili in se nič več ne prikažejo ljudem, ki so bili z njimi neprijazni in so jim celo nagajali.

»Klanjam se, gospod Vasko! Oprostite mi, če sem vas prestrašil. Sem sicer potrkal, pa me menda niste čuli.«

Vasko se je zdrznil ob nepričakovanim nagovoru in pogledal. Pred njim je stal palček. Ne, to ni mogoče! Palčki so vendar že davno odšli z zemlje. Vasko si je pomel oči. Palček se je nasmejal:

»Se mi je zdelo, da ne boste verjeli. Pa je le res. Ne sanjate, gospod Vasko. Pred vami stojim in vas vabim v ime našega kralja njegovega veličja Hačija devet in dvajsetega na proslavo dvajsetega rojstnega dne njegove preljube hčerke presvetle princeske Marjetice. Proslava se vrši danes na večer v prestolnem gradu.«

Vasko je natanko gledal palčka, ki je bil črno oblečen, kakor Vaskov papa, kadar gre za procesijo. V rokah je držal svetel cilindar, ki je bil dolg skoro kakor palček sam. To bo lepo, je

pomislil Vasko, pa se je ustrašil, kako naj gre, ko pa poti ne zna. Znova se je poklonil palček:

»Če boste sprejeli povabilo, gospod Vasko, si bom štel v posebno čast, da vas bom povedel v našo prestolnico.«

»Seveda! Z veseljem, gospod —«

»Joj, kako sem pozabljiv. Še predstavljal sem nisem. Dik sem. Dvorni maršal njegovega veličja.«

»Me veseli.«

»Ob devetih pa vas pridem iskat, gospod Vasko.«

»Dobro. Ob devetih na svidenje, gospod dvorni maršal.«

Daže prihodnjič.

Mile Klopčič:

Mati govori ob zibelki

»Zunaj v mestu šum in nepokoj, skozi ulice vihar hrumi.

Očka prišel pozno bo nocoj.

Zaspi, sirotni moj otrok, zaspi!

/ veliki dvorani je tvoj oče, tam je sto in sto ljudi!

Vsi ugibajo samo, kako ustvarijo vam lepše dni.

Da bi ne bilo več sivih hiš,

da bi ne bilo več težkih dni,

da bi svet postal vam paradiz...

Zaspi, otrok, in sanjaj brez skrbi...«

In otrok je zaspal in sanjal o samih lepih in daljnjih rečeh.

Vso noč je sanjal, vso noč je na ustnih mu ležal miren nasmeh...

Mati nad njim je bdela do pozne noči. Solzé je imela v očeh.

Manica:

Grica

Materi Božji je služila krotka grlica, ki je skrbela Jezušku za kratek čas. Kadar Marije ni bilo doma, je zletela grlica na rob otroške postelje, grulila in se priklanjala vse dotlej, da je sveto dete sladko zaspalo.

Pa se je zgodilo, da so prišle k grlici na obisk jerebice in druge podobne sestričice in jo pregovorile, da je malo poletele z njimi. Med čebljanjem je hitro mineval čas in pozno se je vrnila domov.

Mati Božja pa, ki se je vrnila s svojih poslov, je našla Jezuška samega in joka-jočega. Izprevidela je, da bo treba prijeti grlico bolj trdo. Vzela je črno vrvice, jo ovila ptici okrog vratu, drugi konec pa pritrčila k posteljici. Odslej se grlica ni mogla več oddaljiti od Jezuška.

V spomin na to vidimo na grličinem vratu še dandanašnji temen obroček, ki ji je ostal od vrvice.

Bogo Pregelj:

Zgodba o roži

Tam kjer se jenja mesto in preide v polje in travnike, stoji visoka bela hiša. Z ozkimi potegnjenimi okni gleda gosposko preko zelenih travnikov, ki se širijo posejani z drevesi in rdečimi strehami nizkih kmečkih hiš do obzorja. Okrog in okrog hiše se je razpletel vrt. Kovana železna ograja ga je objela in zajela v gosposko samoto bele hiše iz dišečega cvrčanja travnikov.

Z belim peskom posute steze so se zvijale med gredami in se zgubljale pod cvetočimi oboki z ovjalkami poraščene lope, ki se je raztegnila od hiše prav do ograje, kjer se je odprla v solčno jaso, poraščeno z nizko živo-zeleno travo. Sredi jase se je vitko vzpelo deblo samotne vrtnice.

Sama je stala vrtnica sredi sončne jase. Iz ravnega debela se je razbohotila v svetel zelen šopek. V njem so se odprli neke noči cveti kakor kaplje krvi. Tiho so zadehteli v rosno jutro. Ko so padli nanje prvi sončni žarki, so drobno zasumeli in razklenili svoje liste.

Tisto pomlad je vrtnica zacvetela v prvo. Kakor rdeči plameni so zaplapolali njeni cveti v drgetajočo luč mladega dne.

»Lepa sem, lepa!« je dehtela vrtnica. V lahнем sinjem oblaku se je razlila njena dišava preko jase.

Po senčnem hodniku so prišli ljudje. Na jasi so se ustavili. Božajoče je zalil rožin vonj njihove obraze. Ljubeče so se dotikali voljnij rdeči listi njihovih ust, ko so se sklonili nad njo:

»Kako je lepa roža!«

Iz dneva v dan je roža lepše cvetela in lepše dehtela. Iz sonca v sonce je prepevala edino pesem: »Lepa sem!« Poljubil jo je metulj. Ves pijan svetlega šumečega dne se je opotekel od kdo ve kod v vrt. Trepnil je s perotmi. Zazibal se je na tankih nogah in jo pozdravil:

»Prelepa si, roža rdeča!«

Tiho mu je zadehtela roža v pozdrav:

»Sedi in počij, pisani svat! O svetu

mi povej in o tem mi govori, ali je kdo lepši od mene.»

»Veliko rož poznam. Rumene so zame cvetele. Kakor svileni lampijončki so goreli njihovi cveti. Rdeče so mi dehtele v pozdrav. Krošnje njihovih grmov so bile kakor posute s krvavo roso. Lepše od tebe pa ni bilo med njimi. Goriš! Sezgala me boš!«

Ves omamljen od rožinega duha je klecnil metulj in spolznil s cveta. Kakor vel list je zaplapolal in omahnil v travo. Roža pa je razpletala nove cvete. Kakor pare so rastle iz nje dišeči oblaki in se prelivali čez krošnjo.

»Lepa sem, najlepša!«

Onstran kovane ograje se je širilo pozrje. Tesno, prav do zverženih šib, ki so bile kakor tuje črno cvetje, se je ovilo na treh straneh okrog vrta. Le na četrti strani ga je ločila cesta, ki se je belo razrezala vanj, kakor usehla stara rana. Tik ob ograji se je bodeče pogнал v sonce osat. V ravnem stebelu, ki je bilo ovito z razcefranimi listi, se je dvignil in zrastel v višino, kakor bi hotel preseči ostro zašiljene ograjine kole. Kot one ga je oklepalo listje s skrivenčeniimi, trnjevim dlanmi. Samo vrh stebela si je nasadil svetlo rdečo medenodišečo glavo namestu ostrin, s katerimi so se okitili kolji.

Tudi osat je cvetel in dehtel. V polju je stal sredi med manjšimi, ki so se skušali vzpeti ob njem. Kruto jih je moril. Kruta je bila njegova pesem:

»Živim!«

Njegov vonj se je zlivaj z vonjem vrtnice, ki je prihajal iz vrta. V tenke roke ga je zgrabil veter. Iz polne dlani ga je zil nad mesto. Niso ga čutili ljudje. Pehali so se po sivih žgočih ulicah.

Njihovj obrazi so bili zariplo rdeči in so se svetili od potu. Njihove oči so štrlele brez izraza v sivo pomrčje širokih ulic, po katerih so tekali brez cilja in smeri.

Eden med njimi je imel močno občutljiv nos. Sredi smradu avtomobilskih hlapov in parečega se potu je začutil curek vonja, ki ga je pljusknil veter. Za hip je zastal, zmedeno je pogledal okrog sebe, kakor kdo, ki se je pravkar zbudil. Globoko je vdahnil zrak skozi nos. Potem je zmajal z glavo in odšel hitro naprej. Le še trdeje se je rinil s komolci, le še brezobzirneje je suval počasnejše s hodnika. Skušal je dohiteti zamujene hipe.

Kraj mesta pa je cvetela v vrtu roža, pred ograjo osat in sta skupaj delitela.

Nekdaj se je zmedla roža sredi svoje pesmi. Za trenutek je zastala. Ozrla se je okrog sebe. Medenosladko je zapljal do nje tuj vonj. Kdo je, ki meša svojo pesem z mojo, je pomislila. Najlepša sem! Nimam para. Jasneje je utripal tuji vonj:

»Živim! Živim!«

»Prekričala bom vsiljivca!« je rekla roža. Kakor dlani je odprla svoje cvete soncu. Iz njih je brizgal vonj kakor drobni vodometi. V težkih soparnih oblakih je zadisala roža.

»Sama sem najlepša!« je vedela. Vsa se je kopala v svojem vonju. Neprestano pa se je previjal medeno-sladki vonj v njenem kakor drobne žile. In roža je bila žalostna. Rdeč list se je odkrhnil in zaplahutal trudno, kakor pijan metulj na tla.

Roža je gledala. Zelena jasa je prazna. Sama stoji sredi nje. In za jaso je črna, kovana ograja. Strogo jo loči od polja, ki se je razprostiralo onstran v nedogled. Tam ob ograji se je vitko vzpel osat. S svetlo rdečo glavico pritrkava v vetru. Njegovo bodeče listje suho pošelestava. Ali je on zmešal svojo pesem z njeno?

»Cvet ob ograji, kaj poješ?« je vprašala.

»Živim, živim!« ji je zadehtel osat medeno-sladko v odgovor.

V rdečih snežinkah je opal rožin cvet. Roža je jokala. Videla je, da je pesem polja močnejša od njene pesmi. Jokala je, ker črna ograja ni znala ločiti zelene jase od travnikov. Vsa jasa je bila polna njenih rdečih solza.

Sredi svoje pesmi je zastal osat. Preko ograje je nagnil svojo drobno glavo in vprašal:

»Zakaj jočeš, roža?«

»V mojo pesem poješ svojo.« mu je odgovorila roža.

»Vsak dehti svojo pesem. Vse dehtenje je eno, kakor je eno sonce, iz katerega pojemo.« ji je odvrnil osat.

»Pa nočem!« se je branila roža. »Najlepša sem. Sama stojim sredi jase, sama hočem peti svojo pesem!«

»Živim, živim!« je znova zavriskal osat. Više je stegnil glavo. Nižje so bile od njega ostre konice kolov v ograji. Roža je za trenutek utihnila, potem pa je znova vprašala:

»Zakaj poješ? Kraljica vseh rož sem, ker sem najlepša. Ne moti moje pesmi.« Prizanesljivo ji je odgovoril osat:

»Kako te motim, roža? Vsak poje svojo pesem. Sonce meni in tebi dehti. Živim!«

»Poj mojo pesem!« se je ujezila roža. Zašumela je z listi in skrivila v lepo krošnjo obrezane veje:

»Strašno težko se je razgovarjati s tako preprostimi osebami. Nič ne vedo, kaj gre in kaj ne. Moj Bog, peti vendar moram, pa kako naj, če me vznemirja ta robati osat s svojo počestno popevko.«

Dobrodušno se ji je nasmehnil osat čez ograjo:

»Kaj naj ti pojem, da ti bo všeč.«

»Mojo lepoto z menoj poj,« mu je ukazovala roža, »tako: Najlepša! Najlepša!«

Močnejše je zadehtela roža, da je doseгла njena pesem osat, ki je nagnil prisluskajoč glavo. Svetleje je pela roža. V njej je utripala zavest:

»Moja lepota ga je omamila. Moja pesem ga je očarala. Molči, ker vidi, in pesmi, kadar poje kraljica, najlepša.«

Tedaj je osat odkimal:

»Lepo pesem poješ, roža! Pa je moja lepša. Živim, živim!«

Kakor vrisk je vzfrtala njegova pesem. Za trenutek se je zlila z rožino v eno, potem se je izvila iz nje in vzprhnila v lesket sončnih žarkov, ki so zalivali ravnino. Rožin vonj pa je valovil v težkih mlačnih kosmih nad zeleno jaso.

»Zakaj je lepša tvoja pesem?« je vprašala roža. »Samo trmoglav si in nevoščljiv!«

»Ne,« je odkimal osat, »nisem nevoščljiv. Lepa si. Lepa je tvoja pesem. Samo čez jaso ne seže. Moja pa zajema ves svet.«

»Lažeš!« je bolno kriknila roža, »ves svet zajema moja pesem! Ves svet se je stisnil v zeleno jaso okrog mene. Najlepša sem!«

»Ozko so te zaprli črni koli ograje,

da si najlepša. Da samo lepoto goriš, so te osamili. Jaz pa živim! Poslušaj jih, ki z menoj pojo. Vsa zemlja vre našo pesem: Živim, živim!«

Roža je ubogala in prisluhnila. V prvo ni čula nič kakor škrbet tročih se biljk, ki so se rastoč in izpodrivajoč poganjale k soncu. Še tanje je prisluhnila v drugo:

Vse šelestenje listov in biljk, vse gomezenje mravelj in čričkov, vse prhutanje metuljev in ptic se je zlilo s šumenjem sivega mesta v en sam krik:

»Živimo! Živimo!«

Roža je pobesila glavo. Vsi pojo isto pesem. Ona sama ima svojo. Med črnimi priostrenimi koli jo sama poje. Zakaj? Zakaj je njena pesem vjeta v ozko jaso, ki ji molče prisluskuje? Zakaj ne zna roža pesmi življenja?

»Še to mi povej, osat: zakaj nimam vaše pesmi?«

»Svojo pesem imaš, ker si sama.«

»Zakaj sem sama, pesem sveta hočem! Z vami jo hočem peti!«

Najlepša si. Zato so te dali med droge. Naša pesem ne seže čez ograjo. Med nas pridi in jo boš pela. Toda potem ne boš več najlepša. Seme boš živela in ga boš trosila v smrti. Za črno ograjo so skrbne roke. Zime te varjejo in lepoto ti hranijo. Zato si sama brez sadu.«

»Nočem biti sama! Ven hočem iz prazne jase! Nočem biti najlepša! Nočem svoje pesmi! Podrite ograjo!«

Nemo je stala ograja iz kovanega železa. Nemo je zelenela jasa. Velo so padali nanjo rdeči listi osipajoče se rože. Golo so štrlele drobne glavice zorečega semenja. Tenke vejice s svetlozelenim listjem so pognale iz pristrizene krošnje. Razdišal se je vonj z jase. Tihó so šumeli listi:

»Živimo, živimo!«

Onstran ograje je pokimaval osat. V srebrne kosme se je razčohala njegova glava. Njegovi listi so suho sklepetali:

»Živimo, živimo!«

Po senčnem hodniku je prišel mož. Širokokrajen slammik je imel na glavi. Višnjev predpasnik si je ovil okrog trebuha. V rokah je držal vrtnarske škarje. S težkimi zibajočimi se koraki je stopil čez jaso k vrtnici.

»Ta je lepa! Dva meseca nas ni bilo, pa je že roža popolnoma podivjala,« je zlovolljno zamrmral in vzdignil škarje. Rezko so zaškrtale. Potem so začele rezati. V šopih so padale zelene vejice. Težke solze so pritekale in se nabrale v ranah.

»Tako je prav,« je dejal vrtnar, ko je odščipnil poslednjo drobno vejico, ki je še štrlela iz okrogle krošnje. »Potrebno je, roža, da te oklestim in obrežem. da boš najlepša. Pusti cvetju na travniku, naj se bohota, kakor hoče. Ti si sama, edina, najlepša!«

Z raskovo roko je šel čez krošnjo, kakor bi hotel pobožati rožo. Pa se mu je zadržal trn v prst. Izmaknil je roko. Spustil je škarje in zmetel odstrižene vejice v samokolnico. Vanjo je položil še škarje in grablje, prijel je za ročaje, pa je počasi odšel proti hiši. Samokolnico je potiskal pred seboj. Tenko je škripalo kolo: Škriip škriip, škriip...

Sreda jase je stala samotna roža. Njena okrogla krošnja se je biserno solzila v rosi njenih odprtih žil. Tih in trpko pesem je dehtela roža: »Živim, živim!« Globoko v svoji krošnji je nosila sad. Okrog in okrog so ga obdali trnji z bodečim vencem. Sad se je napejal in je zorel. Nihče ga ni videl. Ko je zrumenel, ga je vrgla roža vetru v naročje. Pograbil ga je, z njim se je poigraval in ga spustil na zemljo.

Rožino seme je pognalo na pomlad dolgo zeleno mladiko. Pela je in kimala skozi ograjo roži, ki je stala gola in rjava sredi mehke kratko prstrižene trave.

In je prišel vrtnar. Izpulil je suho rožo in jo vrgel v peč. Sredi jase pa je zasadil šop potonik. — —

Kamela in pesek

Leta in leta je hodila kamela po puščavi, teptala s svojimi kopiti tisoče zrn puščavskega peska ter potovala iz kraja v kraj. Vsa ponosna je hodila po prostranih puščavah. Visoko je dvigala svojo glavo in še s svojo grbo se je hotela vzravhati ter bahati, dasi je ni gledal nihče. Pred njo je bil pesek, za njo pesek, na levo in desno nič drugega kot pesek, puščava. Dneve daleč je morala iti, da je prišla do vodice in nekaj drevesc. Tam se je naveličala in napila vode, potem pa je morala spet po pustinji.

Bedno kraljestvo je to, bedno in žalostno pod tem vročim solncem. Toda naša kamela se je nosila kot bi bila vladarica puščave. Stopala je s svojo dvignjeno glavo, teptala prezirljivo pesek pod seboj ter se posmehovala:

»Me vidiš, pesek, kakšna sila sem jaz? Me vidiš, kako trdo te teptam, ti pa si brez moči, pa čeprav vas je tisoče zrn? Moje kopito vas tre pod seboj kot mušice. Kaj se hoče? Jaz sem vladarica puščave, vi, peščena zrna, pa ste moji služabniki, sužnji. Teptam vas kot nič. Pa vas je na tisoče.«

Posmehovala se je kamela pesku in ga teptala.

Peščena zrna pa so poklicala silni puščavski vihar. Zažvižgalo je v zraku, prihrumelo je od vseh strani, vihar je dvignil pesek v zrak ter ga nosil v celih oblakih nad kamelo. Vihar je gnal oblak peska nad kamelo ter ga potem spustil nanjo. Toliko peska je deževalo z neba na kamelo, da jo je popolnoma zasulo. Mogočna vladarica puščave je utonila v tem silnem navalu tisočev in tisočev peščenih zrn. Kamela je bila skoro toliko kakor pokopana.

Tedaj so izpregovorila peščena zrna: »O, glej, kako si bedna in ponižana. Malo poprej si se nam režala in nas sramotila. Toda to je bilo poprej. A zdaj, ko smo se vsa zrna združila v močan vihar, ko smo se zrna združila, zdaj smo te premagala in poteptala mi. Združila smo se, dvignila z vetrom v zrak in te pokopala pod seboj. Zdaj vidiš, kaj zmore naša moč. O silna in mogočna kamela, kako brez moči ležiš pod namil. Naša sloga te je premagala.« (K-čič)

Kaj pišejo Jutrovčki?

Moj najzanimivejši dogodek. Pred dvema letoma smo smele starejše učenke prvič pristopiti k mizi Gospodovi. Dosihod je bil to moj najlepši doživljaj. Pri spovedi sem bila že prejšnji dan popoldne. Drugo jutro so me oblekli v novo obleko in mi dali lep pajčolan na glavo. V cerkvi sem potem z drugimi součenkami prvič prejela sv. obhajilo. Najzanimivejše po sv. obhajilu je bilo skupno, kakor tudi posamezno slikanje. Tako bomo imeli ta dogodek tudi v poznejših letih v spominu. Po končani slavnosti sem bila povabljena pri svoji najljubši součenki Tatjani, kjer sva se vse popoldne prav lepo igrali.

Lidica Pogelšek, uč. IV. razr. v Hrastniku

Kaj hočem postati ko dorastem. Kot kmetiška deklica ne morem postati kaj posebnega. Prizadevati si pa hočem, da si bom služila svoj borni kruh s poštenim življenjem in pridnim delom svojih rok. Izrabiti hočem pred vsem to, kar sem se do brega naučila v šoli. Moji dobri starši me vedno spodbujajo, naj se v šoli prav pridno učim. Najbolj me veseli slikarstvo. Saj znam že dobro s črnilom naslikati črno muce in dolgoouho sovo uharico. Dozdaj sem v slikarstvu še malo poučena. Naprosila bom pa svojega sorodnika, Božidarja Jaka ki je tudi slikar, da me nauči bolj slikati. Zelo rada bi postala slikarica.

Mimi Globečnikova, uč. III. razr. v Novem mestu

Dragi Jutrovčki! Naša zabava na deželi je delo. Vsi smo zdaj pri krompirju. Že minuli teden sva z mamo rezala kaleče krompirjeve kraljice za seme. Danes sva jih zato zoraala v zemljo, ker gre tako delo hitreje spod rok kakor saditev s podmetavanjem z motiko v grobe. Pretekli teden je ata preoral vso njivo, potem smo zemljo dobro pognojili in nato smo vsi, kar nas je pri hiši, pokladali obrastke v gnojne razore. Samo majhni so ostali doma. Malčki bodo pometavali krompir v svoja lačna usta. Nu, naj bo za danes dovolj. Drugič vam bom pa povedal, kako je bilo, ko je prišel nadzornik k nam na šolo.

Peter Judež, uč. VI. razr.

Na Količevem, p. Dob pri Domžalah.

Materinski dan. V maju, najlepšem mesecu leta, praznujemo materinski dan. Gozdovi so že ozeneli, travniki so posuti s cvetjem. Hvaležni otroci vežejo šopke in jih z lepimi nagovori poklanjajo svojim mamicam. Marsikatera solza ganjenosti pade ta dan iz mlilih oči srečne mamicke na sveže cvetje. Količko pa je ubogih mater, ki zanje ni več nobenih rož! Vse živ-

ljenje so obsojene na bežo in trdo delo in nikoli ne vedo, kaj je materinski dan. S trnjem so ovita njih srca in s solzami zalivajo suho zemljo, da rodi kruha njihovim otrokom, ki jih usoda goni Bog ve kod po svetu. Srečne so le tedaj, kadar dobijo o svojih otrokih vest, da so zdravi in zadovoljni. Uboge matere! Naša dolžnost je, da jih ljubimo in jim skušamo vrniti njihovo dobroto. Mamica je kakor sonce: srček njen je zlat kakor žarek, ki posije od nebeških vrat!

Dragica Porenta, uč. I. razr. real. gimn. v Ljubljani.

Kraljica, kralj in njuna hčerka. V krasnem gradu sta srečno živela kralj in kraljica. Imela sta hčerko-edinko, ki ji je bilo ime Rožica. Nekeč so se vsi trije peljali na izprehod. Peljali so se v zlatem vozu med cvetočimi travniki. Tedajci je zagledala Rožica na travniku lepe cvetke. Skočila je z voza in hitela nabirati cvetlice. A glej, groza! Nenaadoma se je med cveticami pokazala ostudna kača. Rožica, ki ni bila prej še nikoli videla kače, se je hudo prestrašila. Kmalu pa je zapazila, da ima kača lepo zlato kronico na glavi. Rožica ji je hotela sneti kronico, ki se je lepo bleščala na soncu, a kača je mlo zagrosila: »O, nikar mi ne odtiraj kronice. Rajši me ubij in videla boš, ne bo ti žal!« Rožica se je opogumila in stopila kači na glavo. Tisti mah se je kača izpremenila v krasnega mladunca. Bil je seveda kraljevič sin sosednega kralja. Rožici je bil kraljevič od sile po godu. Poročila se je z njim in roditeljki so jima dali svoj blagoslov. Tako so srečno živeli vsi skupaj in življenje morda še danes, samo mi ne vemo kje.

Angela Lavrič, slovenski razred Mozolj, srez Kočevje

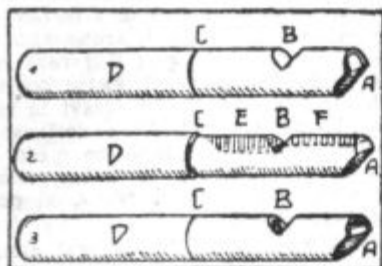
Letovanje v Planici. Bila sem na počitnicah v Planici blizu Rateč. Planica je dolinica med Jalovcem, Špičkom in Ponco. Malo dalje od Rateč je državna meja. Na desni strani se dviga z gozdom porastla Bela peč, ki je meja Avstrije, Italije in Jugoslavije. V Planici je neki pastir imel tri koze. Pasle so se vedno pri meni, zato so se mi zelo prijubile. Ker pastirja nikdar ni bilo blizu, sem se lahko s kozami po mli volji igrala. Nekega dne, ko sem jih spet pasla, so mi neugnanke pobegnile proti Špičku. Mladí kozel jih je vodil. Kamor je šel on, tja sta šli tudi kozi. Poklicala sem še eno deklico, ki mi je potem pomagala prignati koze nazaj. Ta dogodek z lanjskih počitnic mi bo ostal zmerom v spominu.

Marija Poljanec, uč. IV. razr. Krčevina pri Mariboru.

Lesena piščalka

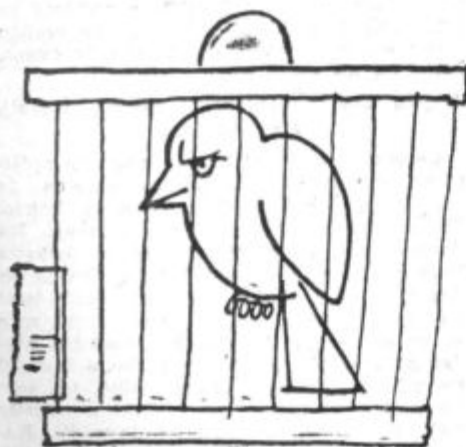
Gotovo vsi poznate leseni piščalko, samo marsikateri si je ne zna sam napraviti. A to je zelo preprosto.

Najboljše je, da vzamete v ta namen vejo divjega kostanja, jablane ali oreha. Veja naj bo približno prst široka in 15 cm dolga, vsekako pa pravkar odrezana.

Konec, ki ga boste vtikali v usta, je treba najprej poševno odrezati (na sliki A); pri B izrežite košček; pri sredi C morate skorjo v celoti odločiti od lesa, a poškodovati je ne smete. Zato je dobro s kakim nepretrdnim predmetom okoli in okoli udarjati, da se bo skorja lažje ločila od lesa. Pri C zarežite skorjo, a samo do lesa, nato pa pozkusite skorjo od A do C potegniti z lesa, tako da bo ostal gol. Zdaj je treba še po sliki pri E in F izrezati košček lesa, nepoškodovano skorjo pa spet nataktniti na les — in piščalka je narejena!

Našim najmlajšim

Pri mali Metki
v srebrni kletki
ne poje ptiček zdaj —
želi si v gozd nazaj.

Računske zanimivosti

Vsako število, ki ima več števil, lahko deliš z 9, ako odšteješ vsoto posameznih števil od števila. Dva primera:

Število 152.

$1+5+2=8$. Zdaj odštej 8 od 152 in dobiš 144, ki je deljeno z 9 in dá 16.

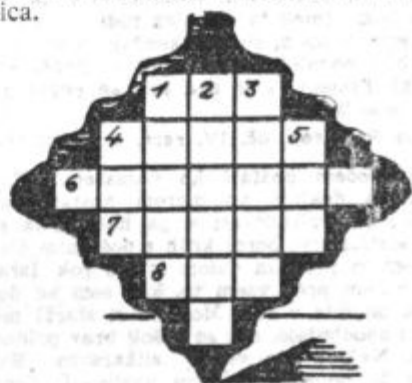
Ali pa število 777.

$7+7+7=21$; $777 - 21 = 756$.

$756 : 9 = 84$.

Križanka »Volk«

Vodoravno: 1. Začimba. 4. Človek, ki opravlja kmečko delo. 6. Dostojanstvenik. 7. Bog starih Slovanov. 8. Sapica.

Navpično: 1. Človek, ki prebiva v bližini. 2. Riba. 3. Pisalni pripomoček. 4. Curek s strehe. 5. Kovina.

Rešitev križanke »Triglav«

Navpično: 1. Kri, 2. rak, 3. meč, 4. so, 5. ar, 6. ve, 7. oh.

Vodoravno: 1. kr., 4. Sarajevo, 8. Norik, 9. Čeh.

Rešitev zlogovnice ladja, sidro.

Magični kvadrat

I.

1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

II.

Črke: aaaa—b—f—iii—j—kk—nn—oo—pp—rr—ss—v—t vstavi v kvadrat tako, da dobiš:

1. obdelan kos zemlje, 2. dragocen kamen, 3. denarni zavod, 4. rečica, 5. prestolnica Francije, I.—II. gora na Notranjskem.